

Predicting Factors of Executive Function Problems in Preschool Aged Children*

Lukkhanidtha Aranyakittiphoom, RN, MNS¹, Somsiri Rungamornrat, RN, PhD¹, Apawan Nookong, RN, PhD¹

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to examine the predictive power of screen time, sleep duration, two types of parenting behavior (supportive parenting and hostile parenting) and household chaos on executive function problems in preschool aged children.

Design: A predictive correlational design.

Methods: The study sample consisted 186 pairs of parents or primary caregivers and their preschool-aged children (aged 3-5 years) who received services at 8 private nurseries located in Bangkok Metropolitan Region. Subjects were recruited through convenience sampling. Data were collected using a personal information questionnaire, a screen time questionnaire, a sleep duration questionnaire, a parenting questionnaire and a household chaos questionnaire, and the executive function problems questionnaire among preschoolers. The data were analyzed by using descriptive statistic, Pearson correlation and multiple linear regression.

Main findings: The findings indicated that household chaos significantly predicted executive function problems. ($\beta = .23$, $p < .01$). However, screen time, sleep duration and parenting including supportive parenting and hostile parenting did not predict executive function problems. ($p > .05$).

Conclusion and recommendations: Household Chaos was found to be significantly predictor of executive function problems. Therefore, pediatric and community nurses are encouraged to incorporate assessments of domestic chaos into their preschool home visit plans. Strategies to advise parents or primary caregivers on managing household chaos should be developed to mitigate the risk of executive function problems in preschoolers.

Keywords: executive function, household chaos, parenting, preschool

Nursing Science Journal of Thailand. 2024;42(3):88-104

Corresponding Author: Associate Professor Somsiri Rungamornrat, Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok 10700, Thailand; e-mail: somsi.run@mahidol.ac.th

** Master thesis, Master of Nursing Science Program in Pediatric Nursing, Faculty of Nursing, Mahidol University*

¹ Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok, Thailand

Received: 12 April 2024 / Revised: 28 May 2024 / Accepted: 5 June 2024

ปัจจัยทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิด เชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน*

ลักษณะชนิษฐา อรัญกิตติภูมิ, พย.ม.¹ สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, พร.ด.¹ อภาววรรณ หนูคง, PhD¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของเวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมการเลี้ยงดู 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และความโกลาหลในบ้านต่อปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน

รูปแบบการวิจัย: การศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย

วิธีดำเนินการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 186 คู่ ที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 8 แห่ง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามเวลาการใช้หน้าจอ แบบสอบถามชั่วโมงการนอนตอนกลางคืน แบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงดู 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร แบบสอบถามความโกลาหลในบ้าน และแบบประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย: ความโกลาหลในบ้านสามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน ($\beta = .23, p < .01$) ส่วนเวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอนตอนกลางคืน พฤติกรรมการเลี้ยงดูทั้งสองรูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร ไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน ($p > .05$)

สรุปและข้อเสนอแนะ: ความโกลาหลในบ้านเป็นปัจจัยเพียงเรื่องเดียวที่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนได้ ดังนั้น พยาบาลเด็กและพยาบาลชุมชนควรร่วมกันวางแผนประเมินความโกลาหลในบ้านในการเยี่ยมบ้านเด็กก่อนวัยเรียน และควรพัฒนากลวิธีในการให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักในการจัดการความโกลาหลในบ้านเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน

คำสำคัญ: การคิดเชิงบริหาร ความโกลาหลในบ้าน การเลี้ยงดู เด็กก่อนวัยเรียน

Nursing Science Journal of Thailand. 2024;42(3):88-104

ผู้ประสานงานการเผยแพร่: รองศาสตราจารย์สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700, e-mail: somsiri.run@mahidol.ac.th

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่รับบทความ: 12 เมษายน 2567 / วันที่แก้ไขบทความเสร็จ: 28 พฤษภาคม 2567 / วันที่ตอบรับบทความ: 5 มิถุนายน 2567

ความสำคัญของปัญหา

การคิดเชิงบริหาร (executive function, EF) หมายถึง การทำงานของสมองชั้นสูงของสมองส่วนหน้า (prefrontal cortex) ทำหน้าที่ในการควบคุมความคิด อารมณ์ และการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสมจนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย¹ ซึ่งสมองส่วนหน้าเป็นส่วนของการพัฒนา EF จะพัฒนาสูงสุดช่วงวัยก่อนเรียน โดยเด็กที่มีระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีจะมีความพร้อมด้านการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีในอนาคต² โดยการคิดเชิงบริหารที่มีความสำคัญสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำขณะทำงาน (working memory) ด้านการหยุดการยับยั้ง (inhibitory control) ด้านการเปลี่ยนความคิด (shift/cognitive flexibility) ด้านการควบคุมอารมณ์ (emotional control) และด้านการวางแผนจัดการ (plan/organization)¹ เมื่อองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เด็กก่อนวัยเรียนสามารถควบคุมความคิด อารมณ์ และการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม จนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย

ในทางตรงกันข้ามเด็กก่อนวัยเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารจะทำให้เด็กไม่มีสมาธิ ขาดการจดจ่อ มีอารมณ์ไม่โหรงแรงแรงและควบคุมอารมณ์ไม่ได้ หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือลดความเสี่ยงของการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร อาจทำให้เกิดปัญหารุนแรงมากขึ้น เช่น ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว เกรงใจง่ายหรือถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ซึ่งบ่งบอกถึงระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่บกพร่อง และส่งผลให้เด็กมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ ปัญหาด้านความคิดยืดหยุ่น ควบคุมความคิดและการกระทำของตัวเองไม่ได้ ทำให้ทักษะทางสังคมบกพร่อง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนและสังคม เมื่อโตขึ้น อาจเกิดปัญหาสังคมได้ และเป็นตัวขัดขวางความสำเร็จของชีวิต และส่งผลเสียต่อสุขภาพ เช่น ปัญหาการใช้สารเสพติด⁴ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและตั้งครรภ์ในวัยรุ่น⁵ เป็นต้น จากผลการสำรวจ

เด็กไทย 2-6 ปี ในปี พ.ศ. 2560 พบว่าร้อยละ 30 ของเด็กจำนวน 2,965 คน มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T-score > 55) โดยปัญหาที่พบมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ปัญหาด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม ปัญหาด้านความจำขณะทำงาน และปัญหาการควบคุมอารมณ์ ส่งผลให้เด็กมีปัญหาในการกำกับตนเอง หุนหันพลันแล่น อดทนรอคอยไม่ได้ สมาธิสั้น วอกแวกง่าย ควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสม¹ ซึ่งการทราบปัจจัยที่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน จะทำให้พยาบาลมีข้อมูลสำหรับการวางแผนและค้นหาแนวทางการป้องกันได้ ช่วยส่งเสริมระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ และช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร

การที่เด็กก่อนวัยเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกอย่างไร มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และพัฒนาการตามลำดับขั้นของเด็ก ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นำกรอบแนวคิดพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของ Vygotsky และคณะ⁶ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย Vygotsky และคณะ⁶ กล่าวว่า การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (zone of proximal development) เด็กจะเรียนรู้และมีพัฒนาการเกิดขึ้นจากระดับพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (actual development level) และระดับพัฒนาการที่สามารถเป็นไปได้ (potential development level) โดยระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริง และระดับพัฒนาการที่สามารถเป็นไปได้ เรียกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (zone of proximal development) ซึ่งพื้นที่รอยต่อพัฒนาการเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจในบางสิ่งบางอย่าง และพัฒนาสู่ระดับพัฒนาการที่สามารถเป็นไปได้ โดยอาศัยการชี้แนะ การให้คำแนะนำ และการช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรมบางอย่าง หรือเรียกว่าเป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) เช่นเดียวกับการคิดเชิงบริหารที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตามช่วงวัยลำดับขั้น ต้องอาศัยการชี้แนะจากผู้เลี้ยงดู

เพื่อให้การคิดเชิงบริหารพัฒนาในขั้นที่สูงขึ้น ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาของเด็กไทยในปัจจุบันพบว่า ปัจจัยที่อาจมีผลต่อการเลี้ยงดูและขัดขวางการพัฒนาตามลำดับขั้นของการคิดเชิงบริหาร มีดังนี้

เวลาการใช้หน้าจอ หมายถึง ระยะเวลาเป็นชั่วโมงในการใช้อิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ตลอด 24 ชั่วโมงภายในหนึ่งวัน โดยสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนช่วง 3-5 ปี ตามคำแนะนำของ American Academy of Pediatrics⁷ ควรมีเวลาการใช้หน้าจอไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันพบเด็กไทยมีการใช้หน้าจอมากกว่าที่กำหนด หากเด็กมีเวลาการใช้หน้าจอมาก อาจเป็นอุปสรรคต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการใช้ภาษาเพื่อการพูดคุยสื่อสาร จากการศึกษาของ Wu และคณะ⁸ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเวลาการใช้หน้าจอ เวลาการนอน กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 3-6 ปี จำนวน 8,900 คน ในประเทศจีน พบว่าเวลาการใช้หน้าจอมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมซุกซนอยู่ไม่นิ่ง (hyperactivity) (95%CI = 1.45, 1.73, p < .001) ในขณะที่ข้อมูลสถานการณ์เด็กไทยในปี พ.ศ. 2560 พบว่าเด็กปฐมวัยร้อยละ 64 ใช้หน้าจอของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต มากกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งเป็นเวลาการใช้หน้าจอที่นานและไม่เหมาะสมกับช่วงวัย⁹ และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีการคิดเชิงบริหารบกพร่องและมีปัญหาไม่มีสมาธิ เกิดปัญหาด้านการหยุดยั้งพฤติกรรมของตนเอง อยู่นิ่งไม่ได้ มีพฤติกรรมที่หุนหันพลันแล่นเมื่อไม่ได้อยู่กับหน้าจอ

ชั่วโมงการนอน หมายถึง ชั่วโมงการนอนในตอนกลางคืนของเด็ก การนอนหลับที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนตามคำแนะนำของ National Sleep Foundation¹⁰ เด็กควรมีชั่วโมงการนอน 10-13 ชั่วโมงจึงจะช่วยส่งเสริมให้สมองของเด็กเจริญเติบโตและพัฒนาได้ดี จากการศึกษาของ Komada และคณะ¹¹ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเวลาการนอน การเข้านอนไม่ตรงเวลา

กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 2-5 ปี จำนวน 1,746 คน ในประเทศญี่ปุ่น เพื่อเปรียบเทียบเด็กก่อนวัยเรียน 2 กลุ่ม คือ เด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ปี ที่มีชั่วโมงการนอนไม่เพียงพอ กับเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ปี ที่มีชั่วโมงการนอนที่เพียงพอ พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ปี ที่มีชั่วโมงการนอนไม่เพียงพอ มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก [t(873) = 2.73, p < .01] และจากการศึกษาของ Nelson และคณะ¹² เกี่ยวกับปัญหาการนอนหลับกับการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 3-5 ปี จำนวน 215 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าปัญหาการนอนหลับสามารถทำนายปัญหาการคิดเชิงบริหาร ด้านความจำขณะทำงาน ($\beta = -.15, p = .03$) และด้านการหยุดและยับยั้งพฤติกรรม ($\beta = -.26, p < .001$) แบบแผนการนอนหลับที่เปลี่ยนแปลงของเด็กอาจส่งผลให้เด็กมีชั่วโมงการนอนหลับที่ไม่เพียงพอ เด็กสูญเสียชั่วโมงการนอนหลับที่มีคุณภาพ ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาของสมอง ซึ่งอาจรวมถึงการพัฒนาของสมองส่วนหน้าของเด็กด้วย

พฤติกรรมเลี้ยงดู หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรม การตอบสนองความต้องการของเด็ก การเอาใจใส่ อารมณ์และความรู้สึกของผู้ปกครอง¹³ โดยสามารถแบ่งได้เป็น พฤติกรรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุน (supportive/engaged parenting) ซึ่งหมายถึง การเลี้ยงดูของผู้ดูแลที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ มีความไวต่อความรู้สึกของเด็ก การให้ความรัก ความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่ และพฤติกรรมเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร (hostile/coercive parenting) ซึ่งหมายถึง การเลี้ยงดูของผู้ดูแลที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์น้อย เพิกเฉย ไม่สนใจเด็ก บ่น ดุ ต่ำ ประชดเปรียบเทียบกับหรือตีเด็ก ซึ่งการที่ผู้ดูแลมีพฤติกรรมดูแลแบบใดแบบหนึ่ง ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็ก¹⁴ จากการศึกษาของ Xing, Liu และ Wang¹⁵ เกี่ยวกับพฤติกรรมเลี้ยงดูแบบอบอุ่น พฤติกรรมเลี้ยงดู

แบบส่งเสริมวินัยอย่างเข้มงวด สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กับการหยุด การยับยั้งพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 4 ปี จำนวน 273 คน ในประเทศจีน พบว่าพฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบอบอุ่นของมารดาสามารถทำนายการหยุด การยับยั้งความคิด และพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ($\beta = .25, p < .01$) และการศึกษาของ Lipscomb และคณะ¹⁶ เกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 4.5 ปี และประเมินครั้งสุดท้ายที่อายุ 6 ปี จำนวน 361 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กแบบไม่เป็นมิตรของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคิดเชิงบริหารของเด็ก ($r = -.16, p < .001$) ซึ่งเมื่อผู้ดูแลมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร เด็กจะไม่ได้รับการสนับสนุนทางความคิดและการตอบสนองจากผู้ปกครอง ไม่ได้รับคำแนะนำและการสนับสนุน ในขณะที่เด็กกำลังต้องการความช่วยเหลือ ทำให้สมองของเด็กไม่เกิดการใช้งานและการพัฒนาน้อย ไม่สามารถลงมือทำหรือแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง อาจทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารได้

ความโกลาหลในบ้าน หมายถึง บรรยากาศภายในบ้านที่มีความโกลาหล รุนแรง ทะเลาะเบาะแว้งหรือมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันของคนภายในบ้าน ขาดระเบียบแบบแผนในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน ความโกลาหลในบ้าน เป็นสิ่งขัดขวางการทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็กและผู้ปกครอง หรืออาจเป็นสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมที่ไม่เอื้อต่อกระบวนการทำงานของสมอง และยับยั้งระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็ก การศึกษาของ Andrews และคณะ¹⁷ เกี่ยวกับผลกระทบของความโกลาหลภายในบ้าน การตอบสนองของผู้ปกครองต่อการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 4-6 ปี จำนวน 128 คน ในประเทศแคนาดา พบว่าความโกลาหลในบ้านสามารถทำนายการคิดเชิงบริหารของเด็ก ($\beta = -.31, p < .05$) และพบว่าความไม่มั่นคงของครอบครัว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ กิจวัตรประจำวัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความโกลาหลในบ้านสามารถทำนายการคิดเชิงบริหารของเด็กได้

($\beta = -.29, p < .05$) ความโกลาหลรบกวนภายในบ้านทำให้พฤติกรรมของคนภายในบ้านเปลี่ยนแปลงไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ในขณะเดียวกันอาจมีความเครียดเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ผู้ปกครองอาจจะเพิกเฉย ไม่สนใจไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กหรือแสดงอารมณ์โกรธ โมโห ฉุนเฉียวหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อเด็ก ซึ่งเป็นการขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและเด็ก ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารไม่ต่อเนื่อง

ในปัจจุบันไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในประเทศไทย ประกอบกับบริบทการดูแลเด็กในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากการเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 การทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมการเลี้ยงดู 2 รูปแบบ คือ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน และการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และความโกลาหลในบ้าน จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและเป็นแนวทางแก่พยาบาลและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดี ลดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของเวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบสนับสนุน พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และความโกลาหลในบ้าน ต่อปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน

สมมติฐานการวิจัย

เวลาการใช้หน้าจอของเด็ก ชั่วโมงการนอนของเด็ก พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบสนับสนุน พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และความโกลาหลในบ้านสามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (predictive correlational design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 3-5 ปี ที่เข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง คือ บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 3-5 ปี ที่เข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนทั้งสิ้น 8 แห่ง ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงได้และอนุญาตให้เข้าพื้นที่ได้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือกของบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลัก

- 1) เป็นบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักที่ได้เลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- 2) อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
- 3) สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้

เกณฑ์การคัดเลือกของเด็กก่อนวัยเรียน

- 1) ไม่มีประวัติเกิดก่อนกำหนด
- 2) ไม่เป็นโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคเลือด และโรคที่มีความผิดปกติของโครโมโซม เช่น ดาวน์ซินโดรม และไม่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคสมาธิสั้นหรือโรคออทิซึม

คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบโดยใช้โปรแกรม G*power รุ่น 3.1.9.4 สำหรับสถิติ Linear multiple regression กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 อำนาจทดสอบเท่ากับ .90 และกำหนดตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัวแปร อ้างอิงจากการศึกษาที่ใกล้เคียงกับการศึกษาครั้งนี้ของ Hu และคณะ¹⁸ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหน้าจอ พัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจและ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กในประเทศจีน ช่วงอายุ 5 ปี จากการศึกษาพบว่า เวลาการใช้หน้าจอมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารของเด็ก ($r = -.24, p < .01$) ได้ค่าอิทธิพล $f^2 = .06$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 145 คน แต่เนื่องจากช่วงเก็บข้อมูลอยู่ในสถานการณ์การแพร่

ระบาดของโควิด 19 และเป็นการส่งแบบสอบถามทาง Google form ซึ่งอาจมีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยกว่าจำนวนที่กำหนด จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 188 คน และในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามได้ครบถ้วนจำนวน 186 คน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (convenience sampling) จากสถานรับเลี้ยงเด็กที่กำหนด

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 6 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ประกอบด้วย เพศ อายุ ประวัติการเจ็บป่วยในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลัก ประกอบด้วย เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็ก สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ภายในบ้าน
2. แบบสอบถามเวลาการใช้หน้าจอ ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากงานวิจัยของ Wu และคณะ⁹ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมประเมินโดยให้บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเวลาการใช้หน้าจอของเด็กตลอด 24 ชั่วโมง ภายใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา คิดเป็นชั่วโมง แปลผลโดยการนำชั่วโมงการใช้หน้าจอของเด็กใน 1 สัปดาห์มาหาค่าเฉลี่ยชั่วโมงการใช้หน้าจอเด็กต่อวัน
3. แบบสอบถามชั่วโมงการนอน ผู้วิจัยดัดแปลงจากงานวิจัยของ Komada และคณะ¹¹ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ประเมินโดยให้บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับชั่วโมงการนอนในตอนกลางคืนของเด็กภายใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา คิดเป็นชั่วโมง แปลผลโดยการนำชั่วโมงการนอนใน 1 สัปดาห์มาหาค่าเฉลี่ยชั่วโมงการนอนของเด็กต่อวัน

4. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูของ Lovejoy และคณะ¹³ สำหรับแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผ่านกระบวนการแปลย้อนกลับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ได้แก่ พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร จำนวน 10 ข้อ และพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูแบบสนับสนุน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ (0) ไม่เป็นจริงทั้งหมด ถึง (5) เป็นจริงอย่างมาก มีพิสัยคะแนน 0-50 คะแนน ในแต่ละด้าน โดยคะแนนในด้านการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร หรือการเลี้ยงดูแบบสนับสนุนที่มาก (มากกว่าร้อยละ 50) แสดงว่ามารดามีพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูในด้านนั้นมาก และถ้าคะแนนในด้านนั้นต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 50) แสดงว่ามารดามีพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูในด้านนั้นน้อย ซึ่งเป็นการแปลผลแยกด้าน

5. แบบสอบถามความไกลาหลในบ้านของ Matheny และคณะ¹⁹ สำหรับแบบสอบถามความไกลาหลในบ้านที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผ่านกระบวนการแปลย้อนกลับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ได้แก่ ความไกลาหลในบ้านเชิงบวก จำนวน 6 ข้อ ความไกลาหลในบ้านเชิงลบ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” พิสัยคะแนน 0-12 คะแนน โดยคะแนนรวมน้อย (น้อยกว่าร้อยละ 50) แปลว่ามีความไกลาหลในบ้านน้อย คะแนนรวมมาก (มากกว่าร้อยละ 50) แปลว่ามีความไกลาหลในบ้านมาก

6. แบบประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ¹ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากผู้พัฒนาเครื่องมือในการดัดแปลงข้อคำถาม บางส่วนของข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในศูนย์เด็กเล็ก เป็นสถานการณ์ที่บ้าน เพื่อให้บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักสามารถประเมินเด็กได้ เนื่องจากในสถานการณ์โควิด 19 เด็กไม่สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ ประกอบด้วย ปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม จำนวน 10 ข้อ ปัญหาด้านการเปลี่ยน ความยืดหยุ่นในการคิด จำนวน 5 ข้อ

ปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ ปัญหาด้านความจำขณะทำงาน จำนวน 6 ข้อ ปัญหาด้านการวางแผนจัดการ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ (0) เด็กไม่เคยมีพฤติกรรมตามข้อความนั้น ถึง (4) เด็กมีพฤติกรรมตามข้อความนั้นทุกวัน พิสัยคะแนน 0-128 คะแนน การแปลผลการวัดระดับคะแนนแบ่งออกเป็น 2 ระดับดังนี้ คะแนนน้อย (น้อยกว่าร้อยละ 50) หมายถึง มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารอยู่ในระดับมาก คะแนนมาก (มากกว่าร้อยละ 50) หมายถึง มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารอยู่ในระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และแบบสอบถามความไกลาหลในบ้านเป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตจากผู้พัฒนาเครื่องมือ และมีกระบวนการแปลย้อนกลับของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index, CVI) ดังนี้ แบบสอบถามเวลาการใช้หน้าจอ แบบสอบถามชั่วโมงการนอน แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู แบบสอบถามความไกลาหลในบ้าน และแบบประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้ค่า CVI เท่ากับ 1, 1, 1, .86 และ 1 ตามลำดับ

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบิดา มารดา หรือผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กก่อนเรียนที่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คู่ ได้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ดังนี้ แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู และแบบประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้ค่า $\alpha = .92$ และ $.96$ ตามลำดับ หากค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความไกลาหลในบ้าน โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR 20 เท่ากับ $.79$

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาและได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (COA No.IRB-NS2020/579.3011) โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยจากมารดา ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล สิทธิในการปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัยโดยไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดจะไม่มี การระบุชื่อแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลไว้ 5 ปี หลังจากนั้นข้อมูลจะถูกทำลาย สำหรับการนำเสนอข้อมูล การวิจัย ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอเป็นภาพรวมของการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัย เพื่อขอคำรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน และผู้ดำเนินกิจการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. เมื่อได้รับการอนุญาต ผู้วิจัยติดต่อหัวหน้าผู้ดำเนิน กิจการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลทั้งหมด 340 ศูนย์ มีจำนวน 8 ศูนย์ที่สะดวก ให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครอง หลังจากนั้นผู้วิจัย เข้าชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัย และขออนุมัติดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล
4. ภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูล ในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ดำเนินกิจการ สถานรับเลี้ยงเด็กส่งใบประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมโครงการวิจัย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มของผู้ปกครองของแต่ละสถานรับเลี้ยงเด็ก ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิของกลุ่ม ตัวอย่าง โดยผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถ scan QR code ที่ปรากฏอยู่บนใบประชาสัมพันธ์

5. ภายหลังจากบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักที่สนใจ เข้าร่วมวิจัย scan QR code จะเข้าสู่ระบบออนไลน์ Google form โดยไม่มีการระบุชื่อหรือลงนามใด ๆ ทั้งสิ้น และตอบคำถามทั้งหมดจำนวน 6 ฉบับ ใช้เวลาในการตอบคำถาม 30-40 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดระดับ นัยสำคัญที่ .05 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของบิดา มารดา หรือ ผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กก่อนวัยเรียน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและผลของตัวแปร อิสระในการทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กก่อนวัยเรียน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบ ขั้นตอน (stepwise regression) โดยสถิติที่ใช้ ผ่านการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 54.3 เป็นเพศชาย ประวัติการเจ็บป่วยในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาพบว่า มีสุขภาพดีร้อยละ 57 และมีประวัติการเจ็บป่วยร้อยละ 43 ได้แก่ ไข้หวัด โรคโควิด 19 โรคภูมิแพ้ หอบหืด โรคปอดอักเสบ และโรคติดเชื้อไวรัส RSV โรคลำไส้อักเสบ และจำเป็นต้อง รับการรักษาในโรงพยาบาล ร้อยละ 8.6 รายละเอียดดังแสดง ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 186)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ ($\bar{X} = 4.0, SD = .71$)		
3-4 ปี	100	53.8
4-5 ปี	86	46.2
เพศ		
ชาย	101	54.3
หญิง	85	45.7
ประวัติการเจ็บป่วยในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา		
ไม่มี	106	57.0
มีการเจ็บป่วย	80	43.0
ไข้หวัด	64	34.5
โรคโควิด 19	8	4.3
โรคภูมิแพ้ / หอบหืด	5	2.7
อื่น ๆ	3	1.5
ประวัติการเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล		
ไม่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล	170	91.4
ต้องรักษาในโรงพยาบาล	16	8.6

บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลัก ในการศึกษาครั้งนี้มีอายุระหว่าง 20-63 ปี มีความสัมพันธ์เป็นมารดาร้อยละ 72 สถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันร้อยละ 83.3 จบการศึกษาในระดับ

มัธยมศึกษาร้อยละ 38.2 ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 47.8 มีรายได้ระหว่าง 7,000-200,000 บาท รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 186)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ ($\bar{X} = 34.59, SD = 7.26$)		
≥20-39 ปี	146	78.5
40-49 ปี	35	18.8
มากกว่า 50 ปี	5	2.7
ความสัมพันธ์		
บิดา	41	22.0
มารดา	134	72.0
ผู้ดูแลหลัก (ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย)	11	6.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
สมรสอยู่ด้วยกัน	155	83.3
สมรสแยกกันอยู่	6	3.2
หย่าร้าง หม้าย หรือบิดา มารดาเสียชีวิต	25	15.5
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	4	2.2
ประถมศึกษา	15	8.0
มัธยมศึกษา	71	38.2
อนุปริญญา	26	14.0
ปริญญาตรี	59	31.7
สูงกว่าปริญญาตรี	11	5.9
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	7	3.8
รับจ้าง	97	52.2
ค้าขาย	26	14.0
รับราชการ	7	3.7
อื่น ๆ	49	26.3
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยว	42	22.6
อาคารพาณิชย์	33	17.6
ทาวน์เฮาส์	29	15.6
คอนโดมิเนียม หรือห้องเช่า	82	44.2
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ภายในบ้าน		
โทรทัศน์	177	95.2
สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต	181	97.3
คอมพิวเตอร์	95	51.1
ช่องทางอื่นๆ เช่น วิดีโอเกม หรืออื่นๆ	1	0.5

2. ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา

ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเวลาการใช้หน้าจอมากกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน โดยเฉลี่ย 2.59 ชั่วโมงต่อวัน (SD = 1.43) มีชั่วโมงการนอน

ในตอนกลางคืนน้อยกว่า 10 ชั่วโมงเฉลี่ย 9.61 (SD = 0.87) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบสนับสนุนเฉลี่ย 42.38 (SD = 5.33) และมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 28-50 คะแนน (มากกว่าร้อยละ 50) แสดงว่าบิดา

มารดา หรือผู้ดูแลเด็กทั้งหมดมีการเลี้ยงดูแบบสนับสนุนร่วมด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรเฉลี่ย 21.11 (SD = 8.36) แสดงว่าบิดา มารดา หรือผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีคะแนนการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรน้อย และพบบิดา มารดา หรือผู้ดูแลเด็กที่มีคะแนนมากกว่า 25 คะแนน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความโกลาหลในบ้านเฉลี่ย 3.63 (SD = 2.03) โดยพบว่าบิดา มารดา หรือผู้ดูแลเด็กมีคะแนนความโกลาหลในบ้านมากกว่า 6 คะแนน (มากกว่า

ร้อยละ 50) จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.13 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการหยุดยั้งพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 12.02 (SD = 8.17) ปัญหาด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นในการคิด มีคะแนนเฉลี่ย 3.24 (SD = 3.34) ปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.47 (SD = 3.14) ปัญหาด้านความจำขณะทำงาน มีคะแนนเฉลี่ย 5.89 (SD = 4.45) และปัญหาด้านการวางแผนจัดการ มีคะแนนเฉลี่ย 5.87 (SD = 4.70) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของตัวแปรที่ศึกษา (N = 186)

ตัวแปร	พิสัยที่เป็นไปได้	พิสัยที่เป็นจริง	\bar{X}	SD	แปลผล
เวลาการใช้หน้าจอ	-	-	2.59	1.43	-
ชั่วโมงการนอน	-	-	9.61	0.87	-
พฤติกรรมเลี้ยงดู					
การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน	0-50	28-50	42.38	5.33	มาก
การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร	0-50	2-46	21.11	8.36	น้อย
ความโกลาหลในบ้าน	0-12	0-9	3.63	2.03	น้อย
ปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน	0-128	0-108	30.49	19.11	-
ปัญหาด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม	0-40	0-36	12.02	8.17	น้อย
ปัญหาด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นในการคิด	0-20	0-19	3.24	3.34	น้อย
ปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์	0-20	0-18	3.47	3.14	น้อย
ปัญหาด้านความจำขณะทำงาน	0-24	0-21	5.89	4.45	น้อย
ปัญหาด้านการวางแผนจัดการ	0-24	0-21	5.87	4.70	น้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาพบว่า มีเพียงตัวแปรคือความโกลาหลในบ้านเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน ($r = .23, p < .05$) (ดังตารางที่ 4)

การทดสอบสมมติฐานของปัจจัยทำนายพบว่า เวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุน พฤติกรรมเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร และความโกลาหลในบ้านสามารถร่วมกันทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนได้เพียงร้อยละ 5 ($R^2 = .05$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมการเลี้ยงดู ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร ความโกลาหลในบ้าน กับปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 3-5 ปี (N = 186)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. เวลาการใช้หน้าจอ	1					
2. ชั่วโมงการนอน	.01	1				
3. การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน	-.05	.14	1			
4. การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร	.21	-.17*	-.15*	1		
5. ความโกลาหลในบ้าน	.02	-.09	-.28**	.32**	1	
6. ปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร	.06	-.05	-.06	.09	.23*	1

*p < .05, **p < .01

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน พฤติกรรมการเลี้ยงดู ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร ความโกลาหลในบ้าน ในการทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 3-5 ปี (N = 186)

ปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน	B	SEB	β	t	p-value	95%CI
ค่าคงที่	2.94	.12		23.97	.000	2.70, 3.19
ความโกลาหลในบ้าน	.08	.03	.23	2.61	.010	.01, .14

R = .23; R² = .05; Adjusted R² = .05; F = 6.81; p-value = .01

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนมีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารอยู่ในระดับน้อย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 30.49 (SD = 19.11) และพบปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารน้อยในทุกด้าน ในขณะที่ผลการศึกษาของ นวลจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ¹ พบว่าเด็กไทยอายุ 2-6 ปีมีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T-score > 55) ปัญหาที่พบมากที่สุดตามลำดับ คือ ปัญหาด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม ปัญหาด้านความจำขณะทำงาน และปัญหาการควบคุมอารมณ์ ซึ่งอาจเนื่องจากในช่วงของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ อยู่ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน

พ.ศ. 2564 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนอยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่บ้าน และได้รับการดูแลใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยขัดแย้งกับการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการคิดเชิงบริหาร 3 ด้านของเด็กก่อนและหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19²⁰ ในประเทศรัสเซียจำนวน 298 คน โดยพบว่า ภายหลังการแพร่ระบาดเด็กกลุ่มนี้มีคะแนนพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นในการคิด และด้านความจำขณะทำงานลดลง ในขณะที่ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรมไม่เปลี่ยนแปลง อาจเนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ถูกกักตัวในบ้าน จำกัดการเล่น อาจทำให้ไม่มีโอกาสพบกับสถานการณ์ที่หลากหลายในการตัดสินใจ

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานบางส่วน โดยพบว่า ความโกลาหลในบ้านเป็นเพียงปัจจัยเดียว แต่มีอำนาจในการทำนายน้อย ที่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย ($\beta = .23, p < .01$) จากการศึกษาของ Johnson²¹ เกี่ยวกับความโกลาหลในบ้าน ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19 ในเด็กอนุบาล จำนวน 335 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้เครื่องมือประเมิน เช่นเดียวกับในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความโกลาหลในบ้านเพิ่มขึ้นกว่าช่วงก่อนสถานการณ์แพร่ระบาด เนื่องจากพ่อและแม่ไม่ได้ทำงาน เด็กต้องหยุดอยู่บ้าน ทำให้กิจกรรมทุกอย่างต้องทำร่วมกันที่บ้าน แต่เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังสถานการณ์แพร่ระบาด แต่พบว่าร้อยละ 9.13 ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความโกลาหลในบ้านมาก และพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งอยู่ในสถานที่ที่มีพื้นที่จำกัด เช่น คอนโดมิเนียม หรือห้องเช่าร้อยละ 44.2 ซึ่งอาจทำให้เห็นความวุ่นวาย ความคิดเห็นไม่ตรงกันของคนที่อยู่แต่ในบ้าน จากการวิเคราะห์รายชื่อของความโกลาหลในบ้านพบว่าในเรื่อง “ไม่ว่าจะพยายามรีบแค่ไหน ก็ยังดูเหมือนสายอยู่เสมอ” และ “มีความเร่งรีบในการดำเนินชีวิตประจำวัน” มีคะแนนสูงที่สุด ซึ่งการที่ผู้ปกครองอยู่ร่วมกันตลอดเวลาภายใต้ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ภายนอก อาจไม่ได้เป็นไปตามแผนการดำเนินชีวิตปกติประจำวัน และคาดการณ์ไม่ได้ ซึ่งอาจส่งผลต่อการที่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กลดลง ทำให้การส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ Zhan และ Guo²² ที่ศึกษาเกี่ยวกับความโกลาหลในบ้านต่อพฤติกรรมแยกตัวทางสังคม การคิดเชิงบริหาร และการรับรู้ด้านภาษาของเด็กก่อนวัยเรียน ช่วงอายุ 3-6 ปี จำนวน 922 คนในประเทศจีน พบว่าความโกลาหลในบ้านสามารถทำนายการคิดเชิงบริหารของเด็ก ($\beta = -.12, p < .01$) แสดงให้เห็นว่าความวุ่นวายภายในบ้านเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อกระบวนการพัฒนา ด้านสมองของเด็ก ผู้ปกครองละเลยต่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก

การพูดและการสื่อสารกับเด็กลดน้อยลง และไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน จึงทำให้ระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กต่ำลง โดยพัฒนาการด้านสมองหรือการคิดเชิงบริหารนั้น เด็กจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์ พฤติกรรม และการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่เหมาะสม รวมถึงการสื่อสารที่ชัดเจนและการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก การทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก โดยเน้นให้เด็กได้ลงมือทำ วางแผน และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงจะช่วยเพิ่มระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กได้

ในส่วนของปัจจัยเรื่อง เวลาการใช้หน้าจอ ชั่วโมงการนอน และพฤติกรรมการเลี้ยงดู 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบสนับสนุน และการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตร ไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน ($p > .05$) ได้นั้น อาจเกิดจากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ การประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนที่ประเมินโดยบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ทำให้การประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก อาจมีความคลาดเคลื่อนหรือมีอคติในการประเมินได้ หรือตัวแปรที่เลือกศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในประเทศไทย

โดยปัจจัยด้านเวลาการใช้หน้าจอไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน ($p > .05$) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเวลาการใช้หน้าจอมากกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 88.7 เฉลี่ย 2 ชั่วโมง 35 นาทีต่อวัน ($SD = 1.43$) ซึ่งมากกว่าคำแนะนำของ American Academy of Pediatrics⁷ ควรมีเวลาการใช้หน้าจอไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน อาจเนื่องจากในช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเป็นสถานการณ์ของโควิด 19 ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มดังกล่าวต้องอยู่บ้าน และมีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom meeting หรือ Google meet จึงอาจทำให้เด็กมีการใช้หน้าจอมากกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน แต่เนื่องจากการใช้หน้านั้นเป็นการใช้หน้าจอเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการตอบโต้กับครู

หรือผู้ดูแลเด็ก รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองผ่านหน้าจอ จึงไม่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร สอดคล้องกับการศึกษาของ McHarg และคณะ²³ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเวลาการใช้หน้าจอต่อการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ปี จำนวน 193 คนในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า เวลาการใช้หน้าจอของเด็กก่อนวัยเรียนที่มากกว่า 1 ชั่วโมงมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารที่ดี ($r = .06, p < .001$) โดยในงานวิจัยดังกล่าวใช้สื่อเนื้อหาเกี่ยวกับเกมส์การศึกษาที่สามารถทดแทนการทำกิจกรรมการเล่น และการลงมือทำจริงของเด็ก โดยเนื้อหาเหล่านี้สามารถกระตุ้นการทำงานของสมองและการทำงานของวงจรประสาทของเด็กได้ ดังนั้นเด็กจึงได้คิดตามและมีการตอบโต้สื่อสาร จึงทำให้สมองมีการใช้งานในขณะที่ใช้หน้าจอ ดังนั้นระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กจึงสูงขึ้น อาจสรุปได้ว่าการเปิดรับสื่อเนื้อหาผ่านหน้าจออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ไม่มีผลต่อปัญหาพฤติกรรมของเด็ก หากเนื้อหาอันเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กขณะใช้หน้าจอ โดยการพูดคุยสื่อสารกับเด็ก หรือแนะนำเด็ก ไม่ปล่อยให้เด็กใช้หน้าจอเพียงลำพัง จะช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองของเด็กได้

ส่วนปัจจัยชั่วโมงการนอนไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารได้ ($p > .05$) อาจเป็นไปได้ว่า ชั่วโมงการนอนของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่ถึง 10 ชั่วโมง แต่อาจเป็นการนอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่พบข้อมูลว่าเด็กมีประวัติการเจ็บป่วยเรื้อรัง นอกจากนี้ถึงแม้ว่าจะอยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ครู/ผู้ดูแลเด็กจะเว้นช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลากลางวัน เพื่อให้เด็กได้นอนกลางวันตามปกติ ซึ่งการนอนกลางวันช่วยให้เด็กมีปริมาณชั่วโมงการนอนและประสิทธิภาพของการนอนมากขึ้น ส่งเสริมให้สมองของเด็กได้พัก และมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ Zhang และคณะ²⁴ เกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการนอนหลับ และพัฒนาการทางความคิดในเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 3-5 ปี จำนวน 217 คนในประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า ชั่วโมงการนอนไม่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารด้านความจำขณะทำงาน ($OR = 1.13, 95\%CI = 0.65, 1.96, p > .05$) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีชั่วโมงการนอนในเวลากลางคืนน้อยกว่า 9 ชั่วโมง ไม่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารด้านความจำขณะทำงาน ($OR = 0.56, 95\%CI = 0.16, 1.99, p > .05$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีชั่วโมงการนอนในตอนกลางคืนมากกว่า 10 ชั่วโมงไม่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารด้านความจำขณะทำงาน ($OR = 0.56, 95\%CI = 0.16, 1.99, p > .05$) เช่นกัน และพบว่าการนอนกลางวันมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารด้านความจำขณะทำงาน ($OR = 4.04, 95\%CI = 1.09, 14.92, p < .05$) งานวิจัยดังกล่าวให้เหตุผลว่า ชั่วโมงการนอนในตอนกลางคืนเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการทำงานของสมองของเด็ก และการนอนหลับช่วงกลางวันประมาณ 1 ชั่วโมงต่อวัน ช่วยให้สมองของเด็กได้มีการจัดเก็บข้อมูลระหว่างวัน จึงมีความจำเพื่อใช้งานได้ดีและช่วยทดแทนชั่วโมงการนอนในตอนกลางคืนได้

การเลี้ยงดูแบบสนับสนุนไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารได้ ($p > .05$) อาจเนื่องจากผู้ปกครองทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ มีพฤติกรรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือเป็นการเลี้ยงดูเด็กเชิงบวกอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ การอบรมการเลี้ยงดูสั่งสอนที่ดี มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก การพูดคุย การชี้แนะ และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Holochwos และคณะ²⁵ เกี่ยวกับการศึกษาระยะยาววิธีการเลี้ยงดูบุตรแบบให้ความอบอุ่น (warmth parenting) และแบบควบคุม (intrusiveness parenting) ต่อการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาตั้งแต่อายุ 3 เดือนจนถึงอายุ 6 ปี และติดตามประเมินการคิดเชิงบริหารที่อายุ 1 ปี และที่อายุ 3-6 ปี จำนวน 206 คน ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมเชิงบวกของมารดา ได้แก่ การให้ความรัก ความอบอุ่น และการสนับสนุนไม่สามารถทำนายการคิดเชิงบริหารของเด็กที่อายุ 1 ปี ($\beta = -.01, p < .05$) และที่อายุ 3-6 ปี ($\beta = .03, p < .05$) การให้ความรัก ความอบอุ่น และการเอาใจใส่จากผู้ปกครองช่วยให้เด็กมีความมั่นคงทางความรู้สึก แต่ไม่ได้เป็นการช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองโดยตรง ซึ่งการที่สมองจะสามารถทำงานคิด และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เด็กคิดและลงมือทำในเรื่องความจำเพื่อใช้งาน การหยุดยั้งพฤติกรรมไม่ให้หุนหันพลันแล่น การควบคุมอารมณ์ การเปลี่ยนความคิด มีความคิดยืดหยุ่นไม่ยึดติดกับปัญหา และวางแผนแก้ไขปัญหา และลงมือทำ จนเกิดผลบรรลุสู่เป้าหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูแบบสนับสนุน เป็นผลกระทบทางอ้อมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก โดยผ่านรูปแบบหรือตัวกลางของการสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง การช่วยเหลือหรือชี้แนะเด็กในการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กสามารถลงมือทำและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เมื่อเด็กเจอสถานการณ์ใหม่ที่ยากขึ้น เด็กจะสามารถคิดไตร่ตรองและวางแผนลงมือทำได้จนประสบความสำเร็จ

การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรไม่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารได้ ($p > .05$) อาจเนื่องจากผู้ปกครองในงานวิจัยครั้งนี้เลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรระดับมากเพียง 31 คน (ร้อยละ 16) และส่วนใหญ่เป็นมารดา ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรที่แสดงออกต่อเด็กอาจไม่รุนแรง และพฤติกรรมไม่เป็นมิตรของผู้ปกครองใช้เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก ซึ่งอาจเป็นผลดีต่อการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ผลของการศึกษาครั้งนี้ขัดแย้งกับการศึกษาระยะยาวของ Lam, Chung และ Li²⁶ เกี่ยวกับการเลี้ยงดูแบบรักอบอุ่น การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรต่อปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 3-6 ปี จำนวน 333 คน ประเทศจีน ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรของมารดาชาวจีนมีความสัมพันธ์กับปัญหาการหยุดยั้งพฤติกรรม ($\gamma = .07, p = .03$) และปัญหาความคิดยืดหยุ่น

($\gamma = .07, p = .03$) และการเลี้ยงดูแบบไม่เป็นมิตรของบิดาชาวจีนมีความสัมพันธ์กับปัญหาด้านความจำขณะทำงาน ($\gamma = .10, p = .04$) ซึ่งบิดามารดาชาวจีนมีพื้นฐานการเลี้ยงดูเด็กแบบเข้มงวด มีความคาดหวังให้เด็กสามารถยับยั้งชั่งใจได้ ปฏิบัติตามคำสั่ง จนอาจทำให้เด็กไม่มีความคิดเป็นของตนเอง ถูกควบคุมจากผู้ปกครองจนเกิดความเครียด ซึ่งอาจไปยับยั้งการทำงานของสมองเด็ก ดังนั้นเมื่อเด็กรับรู้ถึงอารมณ์และพฤติกรรมของผู้ปกครองในเชิงลบ จึงถือเป็นสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และเกิดเป็นปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวอาจแตกต่างจากวัฒนธรรมการเลี้ยงดูแบบไทย ซึ่งมีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และใช้วิธีการดู บ่น เพื่อควบคุมพฤติกรรมของเด็กที่ไม่เหมาะสม โดยการบอกหรือสั่งให้เด็กหยุดทำทันที หรือชูว่าจะลงโทษ แต่ไม่ได้ใช้วิธีการลงโทษทางด้านร่างกายหรือด้านจิตใจที่รุนแรง

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษานี้ พบว่าปัจจัยที่สามารถทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียนได้ คือ ความโกลาหลในบ้าน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการวิจัย ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ถึงแม้จะพบปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียนน้อย แต่เนื่องจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกหลังยุคโควิด 19 อาจทำให้ผู้ปกครองปรับเปลี่ยนวิธีการดูแลเด็ก ซึ่งพยาบาล ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีเวลาการใช้หน้าจอและการรับชมสื่อที่เหมาะสม จัดชั่วโมงนอนที่เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และมีรูปแบบการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน
2. การศึกษาพบว่า ความโกลาหลในบ้านเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำนายปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก จึงควร

สนับสนุนให้พยาบาลมีการประเมินความโกลาหลในบ้าน ร่วมกับวางแผนในการเยี่ยมบ้านเด็กก่อน วิทยาลัย เพื่อส่งเสริมหรือ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการจัดการความโกลาหลในบ้าน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กก่อนวัยเรียน

ด้านการวิจัยการพยาบาล

1. พัฒนาเครื่องมือประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้ปกครอง เพื่อลดอคติในการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนส่งเสริม ป้องกันไม่ให้เด็กก่อนวัยเรียนมีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร

2. จากการที่ผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานเป็นบางส่วน ควรมีการค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นเพิ่มเติม เช่น ประสิทธิภาพของการนอน คุณภาพของสื่อที่ใช้กับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในออกแบบกิจกรรม หรือแนวทางส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร

References

1. Chutabhakdikul N, Thanasetkom P, Lertwasadatrakul O, Research Center for Neuroscience, Institute of Molecular Biosciences Mahidol University, National Institute for Child and Family Department Mahidol University. Tool development and evaluation criteria for assessment of executive function in early childhood [research report]. Nakhon Pathom: Institute of Molecular Biosciences, Mahidol University; 2017. 249 p. (in Thai).
2. Korucu I, Litkowski E, Schmitt SA. Examining associations between the home literacy environment, executive function, and school readiness. *Early Educ Dev.* 2020;31(3):455-73. doi: 10.1080/10409289.2020.1716287.
3. Hammud G, Avital-Maxgen A, Schusheim G, Barzuza I, Engel-Yeger B. How self-regulation and executive functions deficits affect quality of life of children/adolescents with emotional

- regulation disorders. *Children (Basel).* 2023;10(10):1622. doi: 10.3390/children10101622.
4. Formiga MB, Cavalcanti Galdino MK, Vasconcelos SC, Soares Neves J, Lima M. Executive functions and emotion regulation in substance use disorder. *J Bras Psiquiatr.* 2021;70(3):236-44. doi: 10.1590/0047-2085000000331.
5. Magnusson BM, Crandall A, Evans K. Early sexual debut and risky sex in young adults: the role of low self-control. *BMC Public Health.* 2019;19(1):1483. doi: 10.1186/s12889-019-7734-9.
6. Vygotsky LS, Cole M, Jolm-Steiner V, Scribner S, Souberman E. *Mind in society: the development of higher psychological process.* Cambridge, MA: Harvard University Press; 1978. 174 p.
7. Council on Communication and Media. *Media and young minds.* *Pediatrics.* 2016;138(5):e20162591. doi: 10.1542/peds.2016-2591.
8. Wu X, Tao S, Rutayisire E, Chen Y, Huang K, Tao F. The relationship between screen time, nighttime sleep duration, and behavioural problems in preschool children in China. *Eur Child Adolescent Psychiatry.* 2017;26(5):541-8. doi: 10.1007/s00787-016-0912-8.
9. National Statistical Office. *Thailand multiple indicators cluster survey 2022 [survey finding report].* Bangkok: National Statistical Office; 2023. 45 p. (in Thai).
10. Hirshkowitz M, Whiton K, Albert SM, Alessi C, Bruni O, DonCarlos L, et al. National sleep foundation's sleep time duration recommendations: methodology and results summary. *Sleep Health.* 2015;1(1):40-3. doi: 10.1016/j.sleh.2014.12.010.
11. Komada Y, Abe T, Okajima I, Asaoka S, Matsuura N, Usui A, et al. Short sleep duration and irregular bedtime are associated with increased behavioral problems among Japanese preschool-age children. *Tohoku J Exp Med.* 2011;224(2):127-36. doi: 10.1620/tjem.224.127.

12. Nelson TD, Nelson JM, Kidwell KM, James TD, Espy KA. Preschool sleep problems and differential associations with specific aspects of executive control in early elementary school. *Dev Neuropsychol.* 2015;40(3):167-80. doi: 10.1080 / 87565641.2015.1020946.
13. Lovejoy MC, Weis R, O'Hare E, Rubin EC. Development and initial validation of the parent behavior inventory. *Psychol Assess.* 1999;11(4): 534-45. doi: 10.1037/1040-3590.11.4.534.
14. Helm AF, McCormick SA, Deater-Deckard K, Smith CL, Calkins SD, Ann Bell M. Parenting and children's executive function stability across the transition to school. *Infant Child Dev.* 2020;29(1):1-27. doi:10.1002/icd.2171.
15. Xing X, Liu X, Wang M. Parental warmth and harsh discipline as mediators of the relations between family SES and Chinese preschooler's inhibitory control. *Early Child Res Q.* 2019;48(3):237-45. doi: 10.1016/j.ecresq.2018.12.018.
16. Lipscomb ST, Becker DR, Laurent H, Neiderhiser JM, Shaw DS, Natsuaki MN, et al. Examining morning HPA axis activity as a moderator of hostile, over-reactive parenting on children's skills for success in school. *Infant Child Dev.* 2018;27(4): e2083. doi: 10.1002/icd.2083.
17. Andrews K, Dunn JR, Prime H, Duku E, Atkinson L, Tiwari A, et al. Effects of household chaos and parental responsiveness on child executive functions: a novel, multi-method approach. *BMC Psychol.* 2021;9(1):147. doi: 10.1186/s40359-021-00651-1.
18. Hu BY, Johnson GK, Teo T, Wu Z. Relationship between screen time and Chinese children's cognitive and social development. *J Res Child Educ.* 2020;34(2):183-207. doi: 10.1080/ 02568543.2019.1702600.
19. Matheny AP, Wachs TD, Ludwig JL, Phillips K. Bringing order out of chaos: psychometric characteristics of the confusion, hubbub, and order scale. *J Appl Dev.* 1995;16(3):429-44. doi: 10.1016/0193-3973(95)90028-4.
20. Kao K, Nayak S, Doan SN. Relations between parent EF and child EF: the role of socioeconomic status and parenting on executive functioning in early childhood. *Am Psychol.* 2018;4(2):122-37. doi: 10.1037/tps0000154.
21. Johnson AD, Martin A, Partika A, Phillips DA, Castle, S, The Tulsa SEED Study Team. Chaos during the covid-19 outbreak: predictors of household chaos among low-income families during a pandemic. *Fam Relat.* 2022;17(1):18-28. doi: 10.1111/fare.12597.
22. Zhan S, Guo J. How household chaos affects social withdrawal of rural children: the indirect role of executive function and receptive language ability. *Front Psychol.* 2023;14: 1212426. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1212426.
23. McHarg G, Ribner AD, Devine RT, Hughes C. Screen time and executive function in toddlerhood: a longitudinal study. *Front Psychol.* 2020;11:570392. doi: 10.3389/fpsyg.2020.570392.
24. Zhang Y, Tian S, Zou D, Zhang H, Pan C-W. Screen time and health issues in Chinese school-aged children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. *BMC Public Health.* 2022;22(1):810. doi: 10.1186/s12889-022-13155-3.
25. Holochwost SJ, Volpe WV, Iruka IU, Mills-Koonce WR. Maternal warmth, intrusiveness, and executive functions in early childhood: tracing developmental processes among African American children. *Early Child Dev Care.* 2020;190(2):210-18. doi: 10.1080/03004430.2018.1461096.
26. Lam CB, Chung HKK, Li X. Parental warmth and hostility and child executive function problems: a longitudinal study of Chinese families. *Front Psychol.* 2018;9:1063. doi: 10.3389/fpsyg.2018.01063.